

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

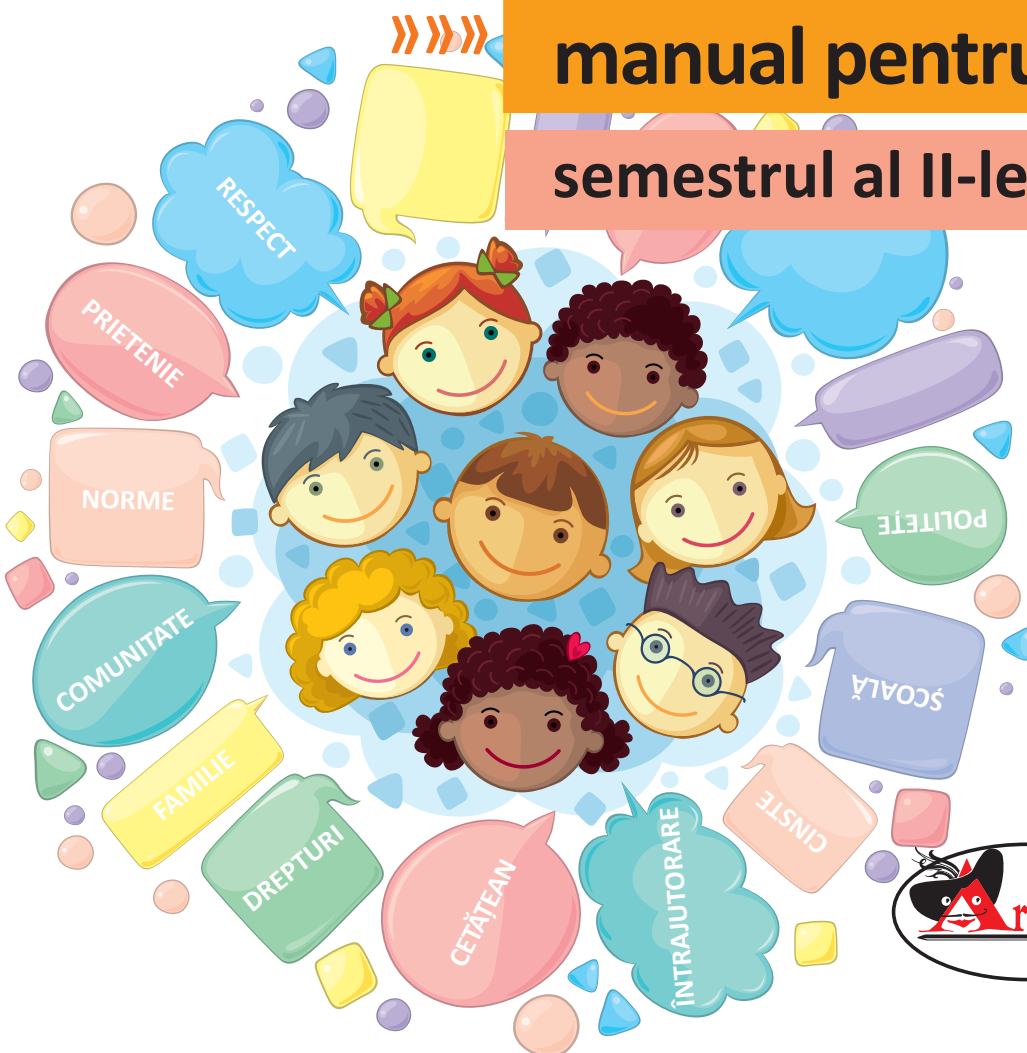
DUMITRA RADU • GHERGHINA ANDREI

EDUCAȚIE CIVICĂ

manual pentru clasa a IV-a

semestrul al II-lea

Referenți: Prof. gr. I Irina Rodica Ghinea
Prof. doctor gr. I Daniela Radu

Redactare: Alina Perțea

Ilustrare: Mirona Pintilie, Shutterstock.com

DTP: Mirona Pintilie, Cristina Dumitrescu

Corectură: Gabriela Ilincioiu

Culegere: Georgeta Haralambie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RADU, DUMITRA

Educație civică : manual pentru clasa a IV-a / Dumitra Radu, Gherghina

Andrei. - București : Aramis Print, 2016

2 vol.

ISBN 978-606-706-345-5

Partea 2. - ISBN 978-606-706-347-9

I. Andrei, Gherghina

372.832(075)

ISBN general: 978-606-706-345-5

Vol. 2: 978-606-706-347-9

Copyright © 2016 Aramis Print s.r.l. toate drepturile rezervate

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social:

B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833,

sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38,

tel.: 021.461.08.10/14/15; fax: 021.461.08.09/19.

e-mail: office@edituraaramis.ro; office@megapress.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/12/13/16;

fax: 021.461.08.09/19; e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

Tipărit la MEGApres

Dragul meu prieten,

Ți-a plăcut ceea ce te-am învățat în semestrul I?

Să știi că eu m-am străduit să aleg pentru tine exemple cât mai bune și cât mai variate, din care să ai ce învăța.

Dar nu vreau să mă opresc aici. Aș dori ca și în acest semestru să-ți fiu de folos.

Te voi învăța ce sunt acelea norme morale și care este rolul lor. Vei afla care sunt drepturile tale, cine și cum îți apără aceste drepturi și ce se întâmplă dacă cineva ți le încalcă. Dar să știi că tu nu ai numai drepturi, ci și îndatoriri pe care trebuie să le respecti.

Ce atmosferă plăcută este atunci când oamenii se înțeleg bine, se ajută între ei și se comportă frumos în orice împrejurare! Dar, pentru a crea un climat plăcut, oamenii trebuie să cunoască și să respecte anumite norme.

Te voi învăța ce reguli trebuie să respecti pentru a avea un comportament corect în familie, la școală, în grupul de prieteni și în locurile publice.

Există unele persoane cărora le pasă de bunăstarea și de drepturile celorlalți, manifestând grijă pentru cei din jur. Comportamentul acestora, numit prosocial, are un rol pozitiv asupra celorlalți.

Alții, dimpotrivă, au un comportament antisocial, stricând armonia, echilibrul și bunele relații cu cei din jur.

Tu pe care-l preferi?

Să știi însă, dragul meu prieten, că cei care greșesc își pot îndrepta comportamentul oricând, ajutați de cei din preajma lor.

Hei, dar te las să mă răsfoiești ca să ai posibilitatea de a afla din învățăturile pe care ți le transmit!

Eu nu pot decât să aștept liniștit până la sfârșitul anului școlar și să aflu de la tine ce efect au avut sfaturile mele asupra comportamentului tău.

Îți doresc mult succes!

*Cu drag,
Eu, Manualul*

Competențe generale și competențe specifice	Conținuturi	Tema	Pagina
---	-------------	------	--------

»»»» ★ Unitatea de învățare III – Norme morale și drepturile universale ale copilului

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană 1.3. Explorarea unor norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni 2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut 2.4. Identificarea drepturilor universale ale copilului 3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate 3.2. Participarea la activități care promovează drepturile universale ale copilului 3.3. Participarea la proiecte cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale	<ul style="list-style-type: none"> • Raporturile noastre cu ceilalți oameni. Valori, norme și comportamente moral-civice • Norme morale: <ul style="list-style-type: none"> – exemplificări ale normelor morale – rolul normelor morale • Drepturile universale ale copilului 	<ul style="list-style-type: none"> • Norme morale • Rolul normelor morale • Drepturile copilului • Încălcarea drepturilor copilului • Apărarea drepturilor copilului • Recapitulare • Evaluare • Proiect 	<p>6-9</p> <p>10-13</p> <p>14-17</p> <p>18-21</p> <p>22-25</p> <p>26-27</p> <p>28</p> <p>29-30</p>
--	---	--	--

»»»» ★ Unitatea de învățare IV – Comportamente moral-civice

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană 1.3. Explorarea unor norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni 2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut 2.2. Recunoașterea unor comportamente moral-civice din viața cotidiană 2.3. Deosebirea comportamentelor prosociale de cele antisociale 3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate 3.1. Relaționarea pozitivă cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru	<ul style="list-style-type: none"> • Comportamente moral-civice: <ul style="list-style-type: none"> – viața morală cotidiană: comportamentul în familie; comportamentul în școală; comportamentul în grupul de prieteni; comportamentul în locuri publice – comportamente prosociale (ajutorare, cooperare, competiție, toleranță, sprijin, voluntariat) și antisociale (conflictuale, agresive) – schimbarea comportamentelor 	<ul style="list-style-type: none"> • Comportamentul în familie • Comportamentul în școală • Comportamentul în grupul de prieteni • Comportamentul în locuri publice • Comportamente prosociale • Comportamente antisociale • Schimbarea comportamentelor • Recapitulare • Evaluare • Recapitulare finală 	<p>32-35</p> <p>36-39</p> <p>40-43</p> <p>44-47</p> <p>48-51</p> <p>52-59</p> <p>60</p> <p>61</p> <p>62-63</p> <p>64</p>
---	---	--	--

★ UNITATEA III – Norme morale și drepturile universale ale copilului

1. Norme morale
2. Rolul normelor morale
3. Drepturile copilului
4. Încălcarea drepturilor copilului
5. Apărarea drepturilor copilului

În această unitate >>>>

>>>> **Aflăm norme de conduită în viața cotidiană**

– explorăm norme morale care reglementează relațiile dintre oameni

>>>> **Manifestăm deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut**

– identificăm drepturile universale ale copilului

>>>> **Cooperăm cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate**

– participăm la activități care promovează drepturile universale ale copilului
– participăm la proiecte cu conținut moral-civic în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

UNITATEA III ★ 1. Norme morale

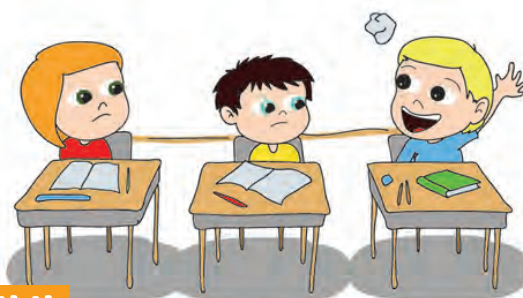
Observă

- Observă imaginile și spune ce reguli învață copiii și de la cine le învață.

- Care este primul gest pe care-l fac familiile?
- De unde au învățat acest lucru?

- Ce părere ai despre comportamentul copilului din dreapta?
- Ce reguli încalcă?

Citește!

Din sfaturile uncheșului ¹ înțelept

după Anton Pann

Fătul meu, ca om care a trecut prin viață și a văzut multe, iată câteva sfaturi ce-ți vor fi de folos în viață.

Înainte celor mari nu fi îndrăzneț la vorbă și nesocotit ² la răspuns, căci vorba dulce mult aduce.

Celui ce-ți vorbește cu asprime tu răspunde-i cu blândețe, căci mâine se căiește ³.

Când vezi pe un om în mânie și întristare nu-i face și tu supărare. Nu pune paie pe foc, ci mângâie-l ca să nu-și descarce mânia pe tine.

Fugi de minciună, căci cine s-a găsit cu minciuna o dată nu mai e crezut altă dată, chiar de ar vorbi adevărat.

Nu fi mândru și disprețuitor, ci vizitează pe vecini și prieteni; dar du-te mai rar și stai puțin.

Ferește-te de boală, curățind corpul tău și în jurul tău.

Păstrează-ți sănătatea ca pe cea mai de preț comoară.

- Ce sfaturi primește copilul?
- La ce îl vor ajuta?
- Care este părerea ta despre aceste sfaturi?

¹ uncheș = om bătrân, moșneag

² nesocotit = lipsit de judecată

³ a se căi = a regreta, a-i părea rău

AFLĂM

Normele morale sunt reguli de bună purtare pe care oamenii trebuie să le respecte pentru o bună conviețuire cu ceilalți. Acestea au fost stabilite de oameni de-a lungul timpului și s-au transmis din generație în generație prin intermediul părinților, bunicilor, educatorilor. Nu sunt reguli scrise, dar se cer respectate.

Copiii fac cunoștință cu normele morale mai ales în familie, având ca exemplu adulții din jur. Învățarea și respectarea acestora se continuă pe tot parcursul vieții. Normele morale se pot enunța astfel:

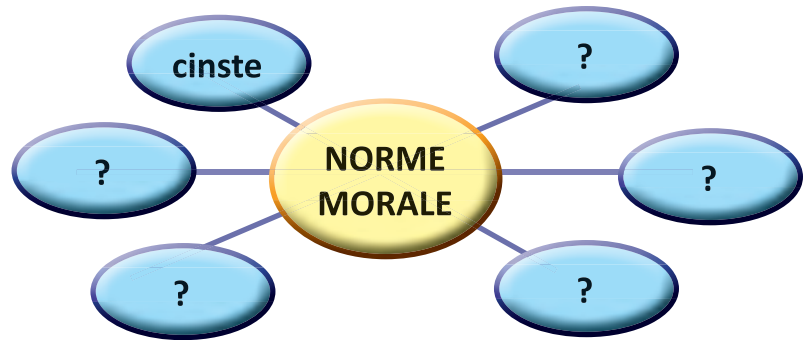
**Fii harnic! Spune adevărul! Fă bine! Respectă oamenii! Fii cuviincios! Nu minți!
Fii sincer! Ajută! Fii cinstit! Iubește-ți familia! Muncește! etc.**

Respectarea normelor morale favorizează integrarea oamenilor în grupurile din care fac parte. Încălcarea normelor morale duce la sancționarea de către cei din jur, printr-o atitudine de dezaprobare și, uneori, chiar de excludere din grup.

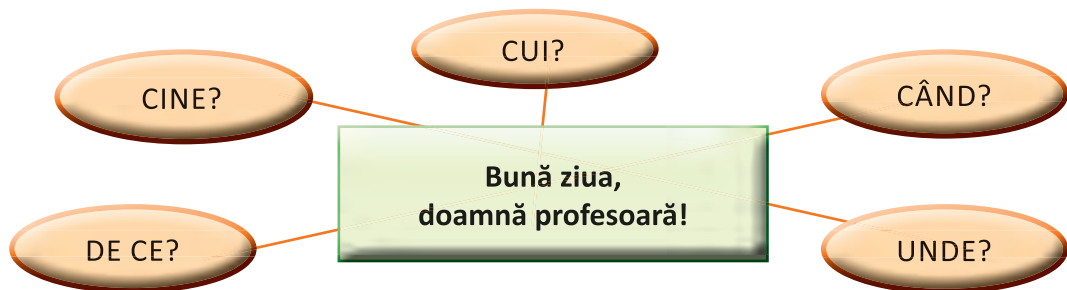

Exersăm

1. Desenează schema pe caiet și completează casele cu termeni potriviți.

2. Citește schema și răspunde oral la întrebări.

3. Descoperă și comentează cu colegii proverbele.

DULCE

VORBA

ADUCE.

MULT

DE

LENEA

MÂNCARE.

CERE

MARE

ȘI

CUCOANĂ

E

4. Transcrie și completează enunțurile cu câte două norme (reguli) morale.

- De la bunici am învățat să ...
- De la părinți am învățat să ...
- De la învățător am învățat să ...

5. Alcătuieste un scurt text cu titlul „Povețe“, continuând începutul dat.

*De câte ori merg la bunici, îmi place să stau de vorbă cu aceștia.
În vacanța de vară ...*

6. Alege normele morale pe care le respecti la școală și scrie-le pe caiet.

Fii punctual!	Nu vorbi neîntrebat!
Spală-te pe dinți!	Fii conștiincios!
Nu minți!	Păstrează ordinea acasă!

MICUL CETĂȚEAN

Crezi că sunt importante normele morale?

Da,
pentru
că ...

SPUNE-ȚI PĂREREA!

Întotdeauna salutul trebuie însoțit de zâmbet.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Realizați o listă cu norme morale pe care le puteți transmite colegilor dintr-o clasă mai mică.

JOC DE ROL

- Ce ai face dacă ai fi părinte?
- Ce norme morale le-ai transmite copiilor tăi?

STUDIU DE CAZ

- De ce se spune despre copil că este needucat?
- Ce părere ai?

PORTOFOLIU

- Scrie 10 reguli de comportare civilizată pe care le-ai învățat acasă.

UNITATEA III ★ 2. Rolul normelor morale

Observă

Alo! Bună! Am găsit în bagajul meu pelerina cu care ai fost în excursie.

MARIA

Bună!
Ce mă bucur! Credeam că am pierdut-o.
Îți mulțumesc!

DRAGOȘ

- Ce părere ai despre gestul Mariei? De ce a dat ea dovadă?
- Tu cum ai fi procedat?

- Ce fac persoanele din imagine?
- Ce exemplu oferă bunica copiilor?
- Ce învață copiii?

- Ce reguli învață copiii în tabără?
- Cum le pot folosi în viață?

Citește!

Scrisoare adresată de Vasile Alecsandri ficei sale, Mărioara

Mircești, 30 martie 1874

Scumpa mea Mărioara,

Te felicit pentru premiul întâi pe care l-ai obținut la concursul literar, ca și pentru notele bune care întocmesc buletinul tău din ultimul trimestru, dar și pentru comportamentul tău.

Noi te îmbrățișăm cu drag,
Tatăl tău care te iubeste, Vasile Alecsandri

- Pentru ce a fost felicitată Mărioara?
- Ți-ar plăcea să fii în situația Mărioarei? De ce?

Observă

- Ce vrea să facă băiețelul din imagine?
- Ce nu a respectat el?
- De ce trebuie să respectăm regulile de circulație?

Citește!

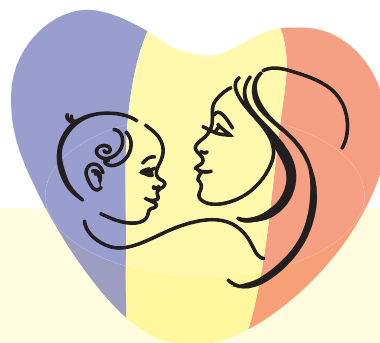
Dacă toate acestea fi-vor învățate

Nicolae Labiș

Fiii voștri singuri hotărăsc în viață
 Care-i meseria ce o vor urma,
 Fiii voștri singuri mai târziu învață
 Taina ei fierbinte, nobilă și grea. [...]

Fiii voștri, însă, trebuie să-nvețe
 Din copilărie încă, de la voi,
 Primele îndemnuri, primele povețe –
 Dorul de lumină, scârba de noroi. [...]

Oamenii, din suflet, veșnic să iubească,
 Frați să-i socotească, simpli și-nțelepți;
 Învățați-i, mame, crâncen să urască
 Pe acei ce-s dușmani oamenilor drepți.

Să iubească versul, să iubească struna,
 Ce-i curat în lume, ce e nou și viu;
 Cât sunt mici să-nvețe a urî minciuna.
 Astea nu se-nvață când e prea târziu.

Să iubească țara, pentru ea să sară
 La nevoie-n ape, la nevoie-n foc.
 Învățați-i, mame, dragostea de țară,
 Ea cuprinde toate-acestea la un loc. [...]

Dacă toate-acestea fi-vor învățate,
 Restul o să vină de la sine-apoi
 Și-au să se-mplinească visurile toate
 Ce le-ați pus într-înșii, mame scumpe, voi.

- Ce ar trebui să învețe copiii de la părinți?
- De ce trebuie să învețe toate aceste lucruri?

AFLĂM

Omul nu poate trăi singur, izolat, ci numai împreună cu ceilalți. De aceea este nevoie de organizare, ordine și disciplină, prin respectarea unor norme morale.

Normele morale au rolul de a reglementa raporturile dintre oameni, pentru a trăi în bună înțelegere. Acestea sunt create de oameni și stabilesc conduita (comportamentul) acestora în toate domeniile vieții (acasă, la școală, pe stradă, în locuri publice etc.).

Deși exprimate sub formă de obligații sau interdicții, normele morale au rolul de a ne proteja (exemplu: nu traversez pe culoarea roșie a semaforului pentru a nu mă accidenta).

Respectarea normelor morale ajută la formarea unui comportament pozitiv al persoanei și la obținerea respectului celor din jur și poate aduce aprecieri, laude, mulțumiri, admirație.

1. Ce sfaturi primește copilul de la mamă? Ce crezi că s-ar întâmpla dacă nu le-ar respecta?

2. Stabilește corespondența între coloane, apoi scrie enunțurile obținute.

Nu arunca resturi pe jos...

Respectă-i pe cei din jur...

Învață-ți mereu lecțiile...

Respectă-ți programul de muncă și odihnă...

...ca să fii și tu respectat.

...ca să fii sănătos.

...ca să avem un mediu curat.

...ca să îți fie de folos în viață.

3. Copiază tabelul pe caiet și completează casetele conform cerinței.

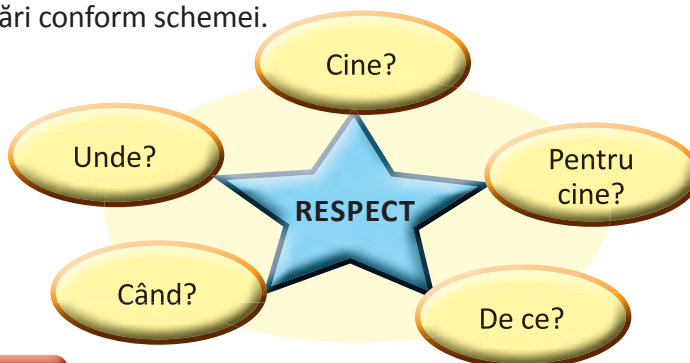
Norma morală	Consecința respectării normei
să fii sincer	...
să înveți	...
să saluți	...
să respecti	...
să ajuți	...

4. Descoperă proverbele și transcrie-le pe caiet. Comentează-le cu colegii.

a) **ACEEA** **CE** **SEMENI** **RĂSARE.**

b) **ASCULTĂ,** **APOI** **ÎNTÂI** **VORBEȘTE.**

5. Răspunde la întrebări conform schemei.

MICUL CETĂȚEAN

- Ce motive crezi că i-au făcut pe copii să îl elimine pe Toni din grup? Ce sfaturi îi poți da tu ca să fie iertat de colegi?

JOC DE ROL

- Imaginează-ți o zi acasă, fără respectarea normelor morale de către membrii familiei.

PORTOFOLIU

- Dă exemple de personaje din literatură care nu au respectat norme morale și notează pentru fiecare ce consecințe au urmat.

VOCABULAR

ocară = vorbă sau faptă care mustră, ceartă sau rușinează pe cineva

a dezaproba = a nu fi de acord, a respinge

UNITATEA III ★ 3. Drepturile copilului. Îndatoririle lui

Observă

- Prin ce se deosebesc copiii?
- Deosebirile dintre ei înseamnă să fie tratați în mod diferențiat de cei din jur?

Eu sunt Andrei și sunt român!

- De ce copiii trebuie să aibă dreptul să poarte un nume și să aibă o cetățenie?

- Ce înseamnă familia pentru orice copil?

- Ce drepturi ai pentru a-ți păstra sănătatea?

- Ce înseamnă „a avea dreptul la învățătură“?

- De ce trebuie ca toți copiii să se bucure de dreptul de a se juca, de a practica activități recreative și de a se odihni?

- Ce alte drepturi ale copiilor mai cunoști?

Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.) a fost înființată în anul 1945 și promovează pacea, libertatea și progresul pentru toți oamenii de pe planetă.

Adunarea Generală a O.N.U. a stabilit următoarele drepturi ale copiilor din întreaga lume.

1. Dreptul de a fi egali, indiferent de rasă, sex, limbă, religie, opinie politică.
2. Dreptul la viață.
3. Dreptul la un nume, o cetățenie, o familie.
4. Dreptul de a se exprima liber.
5. Dreptul de a i se respecta libertatea de gândire.
6. Dreptul la informare culturală.
7. Dreptul de a beneficia de serviciile instituțiilor de îngrijire a copilului.
8. Dreptul de a fi protejat împotriva violenței.
9. Dreptul de a se bucura de o viață decentă în cazul în care suferă de un handicap mintal sau fizic.
10. Dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate, de a beneficia de servicii medicale.
11. Dreptul de a avea un nivel de viață care să-i asigure dezvoltarea fizică, mintală, morală, socială.
12. Dreptul la educație, învățământul primar fiind obligatoriu și gratuit.
13. Dreptul la dezvoltarea respectului față de părinți, față de identitatea sa culturală, de limbă, față de valorile naționale.
14. Dreptul la odihnă și timp liber, de a se juca și de a practica activități recreative proprii vârstei.
15. Dreptul de a fi protejat împotriva exploatării și de a nu fi implicat în munci dăunătoare sănătății.
16. Dreptul de a fi ocrotit împotriva răpirii, vânzării.
17. Dreptul de a nu fi supus la tortură, la pedepse sau tratamente crude, inumane, degradante.
18. Dreptul de a trăi în pace și siguranță... ș.a.

- Ce îndatoriri au copiii față de școală?

- Ce obligații au copiii în familie?

- Cum ne comportăm cu ceilalți copii?

• Iată câteva îndatoriri ale copiilor.

ÎNDATORIRI ALE COPILULUI

- Să respecte pe cei din familie.
- Să învețe și să respecte regulile din școală.
- Să respecte munca celor din jur.
- Să ajute ori de câte ori este nevoie.
- Să asigure protejarea mediului.
- Să aibă grijă de propria sănătate.
- Să respecte pe cei din jurul lor ... etc.

AFLĂM

Pentru ca toți copiii din lume să ducă o viață liniștită și lipsită de griji, Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.) a elaborat anumite documente ce conțin *drepturile* de care trebuie să se bucure copiii. Este nevoie de aceste drepturi, pentru ca toți copiii lumii să se poată dezvolta în condiții bune.

Copiii trebuie să-și cunoască drepturile și să ceară să le fie respectate.

Pe lângă drepturi, copiii au și anumite îndatoriri pe care trebuie să le respecte.

Exersăm

1. Privește ilustrațiile și numește drepturi ale copilului ce reies din fiecare. Spune și altele.

Te iubesc,
copilul meu!

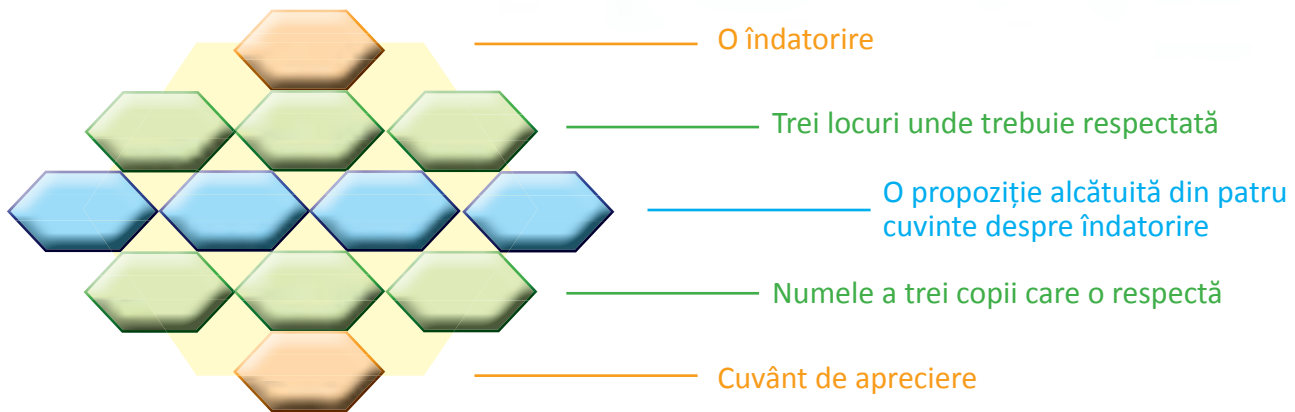
Și eu pe tine!

Alo! Bună ziua! 116 111?
Sunt speriat
de ce se întâmplă
în familia mea!

2. Desenează și completează pe caiet „diamantul“ de mai jos, respectând structura dată.

3. Care din următoarele drepturi le identifiți în text?

Dreptul la o familie
Dreptul la sănătate
Dreptul la recreere
Dreptul la educație
Dreptul la protejarea împotriva violenței

Eliza și Mihai sunt frați. În familia lor se bucură de condiții foarte bune. Întotdeauna când întâmpină dificultăți, ei vorbesc cu părinții lor, care îi ascultă și încearcă să-i ajute. Ei merg zilnic la școală și apoi se plimbă prin parc, după care merg la tenis. Duminică se relaxează cu părinții în diferite locuri. Citesc foarte multe cărți, reviste, ziare și folosesc internetul.

STUDIU DE CAZ

Un coleg de-ai voștri vine la școală obosit și fără bună dispoziție. Întrebat de elevi ce îl supără, acesta răspunde că nu îl supără nimic, dar este foarte obosit, pentru că zilnic este trimis de familie să muncească la un depozit de mărfuri pentru a aduce bani acasă.

- Comentați cu clasa cazul și spuneți ce ați face voi ca să-l ajutați pe acest copil.

ACTIVITATE PE ECHIPE

- Realizați un desen care să reprezinte drepturi pe care le au copiii din lumea întreagă.

ACTIVITATE PRACTICĂ

- Scrieți, pe două afișe, drepturile și îndatoririle voastre de elev și afișați-le undeva în clasă, la loc vizibil.

PORTOFOLIU

- Alcătuieste un album cu ilustrații din ziare, reviste, de pe internet ș.a. cu aspecte din viața copiilor din România care se bucură de drepturile pe care le au.

VOCABULAR

organizație voluntară = grup de oameni care acționează de bunăvoie

securitate = protecție, apărare, faptul de a fi la adăpost de orice pericol

calamitate naturală = dezastru provocat de un fenomen natural care lovește o colectivitate

UNITATEA III ★ 4. Încălcare drepturilor copilului

- Privește imaginile și spune ce drepturi ale copiilor sunt încălcate.

- Spune cum sunt ajutați copiii cărora li se încalcă drepturile.

REȚINE! Numărul de telefon **116 111** este un număr la dispoziția copiilor din Uniunea Europeană pe care îl pot apela numai în anumite situații, ca de exemplu:

- sunt abuzați fizic și verbal;
- sunt obligați să cerșească și să muncească pentru bani;
- sunt părăsiți de familie ș.a.

Singur pe lume (fragment)

de Hector Malot

Rémi era un copil care fusese găsit la numai câteva luni de viață de un bărbat pe nume Barberin. Acesta îl duse acasă cu gândul că părinții lui îl vor căuta pe băiat, iar el va primi o răsplată. Dar nu s-a întâmplat așa.

Când copilul avea în jur de 10 ani, Barberin l-a închiriat pe copil unui circar.

– Îți dau 20 de franci pe an pentru acest copil. O să îl iau cu mine prin țară și o să-l pun să lucreze. În felul acesta o să-mi scot cheltuiala.

- Discutați cazul lui Rémi conform cadranelor.

Cine era?

Ce drepturi i s-au încălcat?

RÉMI

Cine l-a găsit?

Ce simți față de el?

- În care dintre următoarele situații crezi că nu au fost respectate drepturile copilului?

AFLĂM

Adulții trebuie să le ofere copiilor condiții să se dezvolte normal din punct de vedere fizic și intelectual. Nerespectarea drepturilor copiilor poate influența negativ starea de sănătate a acestora. De aceea, copiii trebuie să fie protejați pentru a avea o copilărie fericită și lipsită de griji.

Organizația Națiunilor Unite și țările care au semnat *Convenția cu privire la drepturile copilului* urmăresc modul în care sunt respectate aceste drepturi și îi pedepsesc pe aceia care le încalcă.

1. Un copil a realizat desenul alăturat.

- Ce drepturi crezi că i-au fost încălcate?

2. Ți-a fost încălcat vreodată un drept? Relatează situația. Ce ai simțit?

MICUL CETĂȚEAN

În România a fost înființat „Centrul de protecție a victimelor violenței în familie”.

- Cine crezi că se poate adresa serviciilor acestui centru?
- În ce situații copiii pot cere ajutor?

SPUNE-ȚI PĂREREA!

- Discută cu colegii din clasă următoarea afirmație: „Un copil este o persoană care are propriile opinii și trebuie consultat atunci când se ia o decizie care îl privește.”

STUDIU DE CAZ

Unul dintre colegii tăi vine uneori la școală cu vânătăi pe corp. Îi este rușine să spună că părinții lui îl bat.

- Ce vei face tu în acest caz? Vei insista să vă spună ce s-a întâmplat?
- Vei vorbi cu părinții lui?
- Te vei face că nu observi?
- Vei aduce la cunoștință învățătoarei tale sau părinților tăi?
- Motivează de fiecare dată răspunsul tău.

3. Copiază pe caiet și bifează numai în dreptul propozițiilor indicate de afirmația de mai jos.

Drepturile unui copil au fost încălcate în situația în care...

- ...are o familie care îi asigură cele necesare.
- ...nu este lăsat să învețe pentru că trebuie să îngrijească de bunicul bolnav.
- ...i se asigură dreptul la recreere.
- ...i se cere să își facă zilnic curat în camera lui.
- ...nu are voie să se joace cu copiii de altă naționalitate.
- ...nu este lăsat să se joace toată ziua.

4. Observă imaginea. Ce ai face tu dacă ai fi în locul copiilor din imagine, ale căror drepturi au fost încălcate?

5. Cum ai proceda în următoarele situații?

- Ai fost lovit intenționat de o persoană (un adult pe care îl cunoști sau nu).

- O persoană (cunoscută sau necunoscută) îți cere mereu bani, obiecte sau servicii pe care nu le poți face.

- Părinții te bat și te obligă să muncești sau să cerșești pentru a le aduce bani acasă.

- Părinții nu te lasă să fii prieten cu un copil de altă rasă sau de altă religie.

ACTIVITATE PE ECHIPE

- Desenați tabelul pe o coală de hârtie și completați-l.

Știam	Am aflat	Vreau să știu

- Comentați informațiile împreună cu ceilalți colegi.

MICUL CETĂȚEAN

Copiii pot cere ajutor atunci când ...

JOC DE ROL

- Imaginează-ți că ești mama vitregă a personajului Cenușăreasa.
- Cum te-ai purta cu aceasta pentru a nu-i încălca drepturile?

PORTOFOLIU

- Citește *Fetița cu chibrituri*, de Hans Christian Andersen și scrie pe o fișă ce drepturi îi sunt încălcate fetei.

UNITATEA III ★ 5. Apărarea drepturilor copilului

Observă

- Ce fac adulții din imaginea de sus?
- De ce îi ajută pe copii?

- Observă siglele următoare și citește cu ce se ocupă unele organizații.

UNESCO: organizație creată de O.N.U., cu sediul la Paris, în scopul menținerii păcii și securității prin realizarea colaborării între popoare prin educație, știință și cultură.

CRUCEA ROȘIE: organizație voluntară internațională care ajută oamenii în timpul calamităților naturale și al războaielor.

unicef

UNICEF: organizație creată de O.N.U., cu sediul la New York, cu scopul strângerii de fonduri pentru a ajuta copiii de pretutindeni.

SALVAȚI COPIII: organizație din România ce are ca scop să ajute copiii defavorizați.

- Ce observi în imagine?
- Din ce motive crezi tu că unii copii ajung la centre de plasament?
- Cine îi ajută pe aceștia să ducă o viață normală, lipsită de griji?

Amintiri din copilărie (fragment)

după Ion Creangă

Mama era în stare să toarcă-n furcă ca să învăț mai departe. Și tot ruga mama pe tata să mă dea undeva la școală, căci auzise ea spunându-se la biserică: omul învățat, înțelept va fi și cel neînvățat slugă-l va avea...

Peste iarnă, mama s-a pus pe capul tatei să mă dea undeva la școală. Dar tata spunea că nu mai are bani de dat pentru mine... Într-o duminică a venit tatăl mamei, bunicul meu, David Creangă din Pipirig, la noi, și văzând cearta iscată între mama și tata din pricina mea a zis:

– Las', mă, Ștefane și Smărănducă, nu vă mai îngrijiți atâta, că azi e duminică, mâine luni și e zi de târg, dar marți, de-om ajunge cu sănătate, am să iau nepotul cu mine și am să-l duc la Broșteni cu Dumitru al meu, la profesorul Nicolae Nanu și o să vedeți voi ce va scoate el din băiat...

- Discutați textul citit pe baza schemei.

AFLĂM

Familia este cea dintâi care trebuie să apere drepturile copilului. Există însă în lume copii aflați în dificultate. Unii nu au familie, alții locuiesc în regiuni în care nu există hrană suficientă, iar condițiile de igienă, de asistență medicală ori de educație lipsesc. Există însă diferite organizații care ajută familiile și copiii defavorizați.

Pentru a veni în sprijinul copiilor, O.N.U. a elaborat, în 1959, *Declarația drepturilor copilului*, iar în 1989, *Convenția cu privire la drepturile copilului*.

Tot O.N.U. a înființat *Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF)*, care are ca scop strângerea de fonduri pentru a ajuta copiii din lumea întreagă.

În multe țări s-au înființat organizații ce apără drepturile copiilor. În România există *Comitetul Național Român UNICEF*, care strânge fonduri pentru ajutorarea copiilor și aplică măsurile din *Convenția pentru respectarea drepturilor copilului*. De asemenea, *Organizația Salvați Copiii* are ca scop ajutorarea tuturor copiilor din România care întâmpină diferite dificultăți.

1. Privește ilustrațiile și spune în ce mod adulții apără drepturile copiilor.

SPUNE-ȚI PĂREREA!

Ce ai face în următoarele cazuri?

- Observi că un coleg vine la școală neîngrijit, fără uniformă și rechizite și chiar cu vânătăi pe corp.
- Părinții tăi se ceartă foarte des și ești obligat să te retragi într-un colț al casei unde să încerci să-ți faci temele.
- Un necunoscut se apropie de locul tău de joacă și te ademenește cu dulciuri, cerându-ți să mergi cu el.

3. Transcrie numai enunțurile care se referă la apărarea drepturilor copiilor.

În satul meu s-a modernizat o școală.

De curând, s-au amenajat locuri de joacă noi.

Un coleg vine cu haine vechi și rupte pentru că părinții lui nu vor să muncească.

MICUL CETĂȚEAN

Am aflat că drepturile îmi sunt apărate de ...

STUDIU DE CAZ

Nicu și Ana sunt doi frați orfani. Ei locuiesc acum într-un centru de plasament.

- Ce drepturi crezi că le sunt respectate acolo?
- Cine le apără drepturile?

JOC DE ROL

- Imaginează-ți că ești primar și ai avea o sumă mare de bani. Ce ai face tu pentru copiii din comunitatea ta?

2. Stabilește oral corespondența.

- Organizație din România care are drept scop să ajute copiii aflați în dificultate.

- Organizație internațională care are drept scop strângerea de fonduri pentru a ajuta copiii de pretutindeni.

- Organizație voluntară internațională care ajută oamenii în caz de calamități naturale sau războaie.

ACTIVITATE PE ECHIPE

- Realizați un afiș prin care îi invitați pe colegi să doneze haine, rechizite și jucării pentru copiii cu situații financiare dificile.

PORTOFOLIU

- Informează-te din ziare, reviste, de pe internet despre probleme grave ale copiilor din lume (foamete, boală ș.a.) și de felul în care aceștia sunt ajutați de diferite organizații.

VOCABULAR

a aloca = a destina, a repartiza, a da, într-un scop anume, sume de bani, bunuri materiale

1. Răspunde la întrebări.

- Ce sunt normele morale?
- Cum se transmit normele morale?
- De cine sunt stabilite acestea?
- De ce trebuie respectate normele morale?

2. Privește imaginea.

- Ce face maimuța din imagine?
- Pe cine salută ea?
- Poți spune că maimuța respectă norme morale (salutul, ca formă de politețe)?
- De ce numai la oameni se poate vorbi despre norme morale?

3. Să ne jucăm și să-nvățăm!

1 ORGANIZARE

Se împarte clasa în 6 echipe.

Fiecare echipă va avea:

- o coală mai mare și mai multe coli mici;
- carioci;
- creioane colorate;
- lipici.

Pe fiecare față a unui cub sunt scrise cuvintele:

3

- norme morale;
- rolul normelor morale;
- drepturile copilului;
- îndatoriri;
- apărarea dreptului copilului;
- încălcarea dreptului copilului.

2

Fiecare membru va avea câte o sarcină în echipă:

- liderul;
- cititorul;
- scriitorul;
- istețul (cel cu idei);
- pictorul.

4

Prin rostogolirea cubului fiecare echipă va primi o temă conform cuvintelor scrise.

• **Lucrările pot fi notate și expuse în clasă.**

SARCINI

- A. Scriitorul va scrie, în centrul colii mari, cuvintele de pe față cubului care a revenit echipei și le va încercui cu carioca.
- B. Fiecare copil va spune câte un cuvânt care îi vine în minte legat de temă. Cuvintele vor fi scrise de jur-împrejurul „cuvintelor-temă” cu diferite culori.
- C. Membrii echipei vor alcătui un text, spunând în lanț propoziții și folosind cuvintele scrise. Scriitorul le va scrie, dând forma finală textului, iar cititorul îl va citi.
- D. Desenatorul va ilustra textul.
- E. Membrii echipei vor spune proverbe legate de temă și apoi le vor scrie.
- F. Se va scrie rubrica „Micul cetățean” și fiecare copil va completa enunțul „Am învățat că...”, apoi își va scrie numele.
- G. Liderul fiecărei echipe va prezenta în fața clasei ceea ce au realizat. Celelalte echipe ascultă, analizează, apreciază.

4. Numește câteva motive pentru care copilul care nu a respectat normele morale este:

a) criticat de un adult;

b) exclus din grupul de prieteni.

5. Numește câteva dintre drepturile copilului.

7. Numește îndatoriri ale copiilor.

8. Ce faci dacă ești în următoarele situații?

- La ușa ta sună o persoană străină și te roagă să o lași să intre în casă.
- Un vecin te trimite des să-i faci diferite cumpărături și te roagă să-l ajuți la treburi în gospodărie, cu toate că nu are nicio problemă de sănătate.
- La școală, un coleg te lovește des.

6. Alege varianta corectă de răspuns.

a) Ce sunt normele morale?

- reguli de bună purtare
- reguli de circulație
- păreri pozitive

b) De cine sunt stabilite normele morale?

- de copii
- de oamenii legii
- de comunitate

c) De ce respectăm normele morale?

- pentru că suntem obligați
- pentru a ne integra în societate
- pentru a nu fi pedepsiți

9. Ce faci dacă asști la asemenea situații?

EVALUARE

1. Completează propozițiile pe caiet.

- Normele morale sunt reguli nescrise, stabilite de oameni pentru o bună ...
- Numele morale se bazează pe anumite valori fundamentale: bine, ...
- Încălcarea normelor morale poate însemna și lipsă de ... față de ...

2. Privește imaginea și scrie pe caiet trei motive pentru care un părinte poate să aprecieze copilul care a respectat anumite norme morale.

3. Privește imaginile și scrie pe caiet ce drepturi ale copilului reprezintă fiecare.

4. Scrie trei situații de încălcare a drepturilor copilului.

5. Alcătuieste un scurt text în care să prezinți modul în care îți sunt apărate drepturile la școală. Folosește cuvintele: educație, sănătate, recreere.

TABEL DE AUTOEVALUARE

Foarte bine	Bine	Suficient
15-13 răspunsuri corecte	12-10 răspunsuri corecte	9-7 răspunsuri corecte

Participanți - elevi, profesori, părinți

Scop - să cunoaștem drepturile copilului

Obiective

- să identifice drepturile copilului
- să exprime propriile opinii privind drepturile copilului, prin intermediul diferitelor tipuri de activități: desen, fotografie, poezie, compuneri, dezbateri
- să precizeze efecte ale nerespectării drepturilor copilului

Durata - se va stabili de către elevi și profesori

Activitate - Și copiii au drepturi

- prezentarea proiectului și a activităților propuse
- lecturarea Declarației privind Drepturile Copilului
- citirea unor povestiri, vizionarea unor filme pe această temă
- realizarea unui desen/poster
- portofoliu – album cu imagini reprezentând drepturile copilului

Activitate - Dreptul la identitate

- prezentarea propriei persoane pe baza unei fișe/ chestionar
- desen autoportret
- „Cine sunt eu?“
- realizarea unui album personal
- dezbateri – „De ce este importantă identitatea?“

Activitate - Dreptul la familie

- dezbateri – „Ce este familia?”
- realizarea unui desen reprezentând arborele genealogic
- concurs de recitări de poezii și interpretări de cântece având această temă

Activitate - Dreptul la libertate

- vizionarea filmului *Dumbrava minunată*
- dezbateri – discuții pe baza filmului
- prezentări de situații asemănătoare cunoscute
- discuții cu consilierul școlar pe tema încălcării drepturilor copilului

Activitate - Dreptul la recreere

- excursie în natură (parc, pădure, mare, munte)
- compoziții libere (poezii, compuneri, ghicitori) despre petrecerea timpului liber
- realizarea unui album cu fotografiile realizate în excursie

Activitate - Dreptul la învățătură

- dezbateri – „Cine are carte are parte”
- întâlnire cu personalități din localitate (primar, preot), oameni care s-au remarcat în diferite domenii
- vizită la bibliotecă (comunală, orășenească)
- carnaval „Personajul meu preferat”

★ UNITATEA IV – Comportamente moral-civice

6. Comportamentul în familie
7. Comportamentul în școală
8. Comportamentul în grupul de prieteni
9. Comportamentul în locuri publice
10. Comportamente prosociale
11. Comportamente antisociale
12. Schimbarea comportamentelor

În această unitate >>>>

>>>> *Cooperăm cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate*

– relaționarea pozitivă cu ceilalți în rezolvarea unor sarcini simple de lucru

>>>> *Aplicăm norme de conduită în familie, școală, grupul de prieteni, locuri publice*

– explorăm norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni

>>>> *Manifestăm deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut*

– recunoaștem comportamente moral-civice din viața cotidiană
– deosebim comportamente prosociale de cele antisociale

UNITATEA IV ★ 6. Comportamentul în familie

- Ce poți învăța de la părinți?

- Cum te porți când ești cu familia în parc?

- Cum te porți când ești cu familia în magazin?

- Ce reguli trebuie să respecti la masă?

- Ce responsabilitate are fiecare membru al familiei tale?

- Ce sărbătorește familia?

- Tu cum sărbătorești în familie evenimente asemănătoare?

Citește!

Minunile grădinii

după Dimitrie Goga

Tata și mama erau bucuroși de oaspeți, dar ei foarte rar se duceau la alții. Nici nu se putea altfel. Casa era plină de copii, ograda de viețuitoare, iar în grădină buruienile ridicau capul de la o zi la alta dacă nu le pliveai¹ la vreme. După pilda² părinților, lucram și noi cu trageră de inimă. Fiecare aveam o răspundere și o vorbă de laudă din partea tatei ori a mamei, pentru o treabă bine împlinită, ne era cea mai mare răsplată!

Minunată era grădina noastră! Atât de mult ne plăcea să stăm în ea și să lucrăm cu părinții, că uitam de joc și de toate zburdălniciile copilărești. Pentru hărnicia noastră, tata și mama ne laudau și ne spuneau:

– Ați lucrat destul! Duceți-vă acum la joacă!

Se întâmpla uneori să lăsăm jocul și să ne reîntoarcem la grădină, ca să vedem ce s-a mai ivit.

Mama se întorcea la treburile casei, cu palmele pe creșetele noastre. Tăceam. La ce se gândea mama atunci? La copilăria ei? Poate. La copilăria noastră? Fără îndoială. Și iarăși îi auzeam glasul îmbietor:

– Acum la joacă!

- Care sunt personajele textului?
- Analizează comportamentul părinților și al copiilor.
- Ce fel de relații sunt între aceștia?
- Cum sunt recompensați copiii?

¹ a plivi = a curăța de buruieni

² pildă = exemplu

AFLĂM

Familia este primul și cel mai important grup din care facem parte.

Felul în care se comportă părinții constituie modele pentru copii.

În familie, copiii învață primele reguli de comunicare, de igienă personală, de comportare la masă, în locuri publice, evenimente în familie, petrecere a timpului liber etc.

Între membrii familiei se stabilesc relații de respect, altruism, solidaritate, cooperare, dragoste, iubire etc.

Toate acestea pun bazele viitorului comportament al copilului.

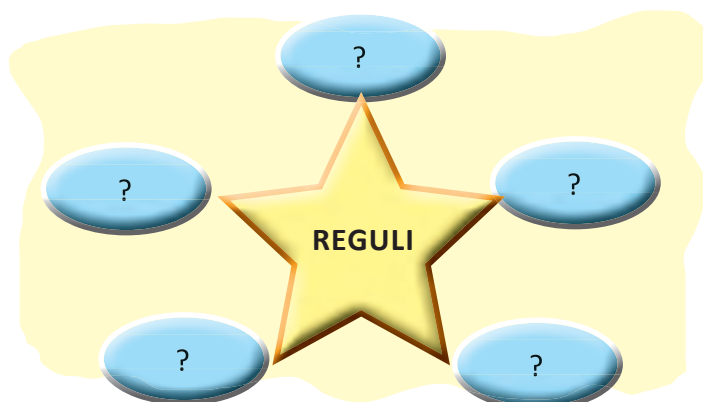

Exersăm

1. Ce reguli de comportament învață copiii de la părinți în următoarele situații?

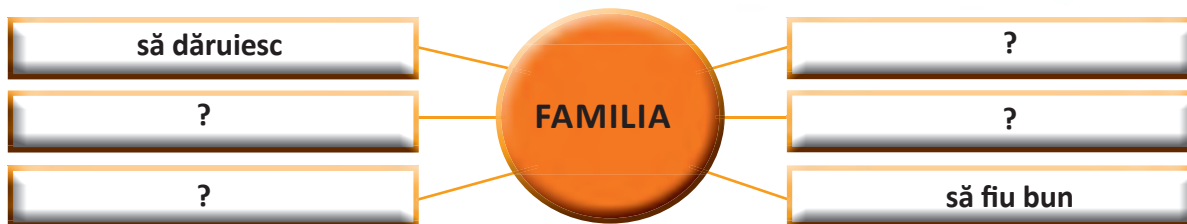
2. Realizează desenul pe caiet și completează spațiile cu reguli de bază pe care le respecți în familia ta.

3. Enumeră trei sarcini pe care le ai în cadrul familiei.

Spune cine ți le-a stabilit și vorbește despre cea pe care o îndeplinești cu plăcere.

4. Completează oral ceea ce crezi că ai învățat în familie.

5. Răspunde la întrebări.

- Cine crezi că este cel mai important membru al familiei tale? Argumentează.
- Ce admiri la tatăl tău?
- Ce admiri la mama ta?
- Ți-ar plăcea să fii ca ei? Argumentează.

6. Descoperă proverbul și apoi scrie-l pe caiet.

NU

APĂ

SÂNGELE

SE

FACE.

- Comentează-l cu colegii.

7. Realizează un text cu titlul „Familia mea”, în care să vorbești despre relațiile dintre membrii acesteia.

STUDIUL DE CAZ

Imaginează-ți că părinții tăi hotărăsc să adopte un copil pentru că acesta a rămas fără părinți în urma unui accident.

- Ce atitudine vei avea?

de bucurie

de indiferență

de supărare

Motivează alegerea.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- la un interviu colegului despre familia sa. Prezintă ceea ce ai aflat în fața clasei.

PORTOFOLIUL

- Realizează un desen cu familia ta.

VOCABULAR

a coopera = a lucra împreună cu cineva, a colabora

UNITATEA IV ★ 7. Comportamentul în școală

Observă

- Cum este bine să te porți la intrarea în școală?

- Care este comportamentul corect al copiilor în cabinetul de informatică?

- Ce reguli respecți când împrumuți cărți de la bibliotecă?

- Cum te porți în timpul orelor?

- Cum trebuie să mergi pe holul școlii?

- Cum e bine să te porți la orele de educație fizică?

La școală

În clasa noastră sunt aproape treizeci de copii. La începutul anului, doamna învățătoare ne-a spus:

– Copii, aici suntem ca într-o familie. Să fiți cuminiți și să vă aveți ca frații!

Cu toții am înțeles ce a vrut doamna învățătoare să ne spună. Am hotărât să fim o clasă model. Noi nu întârziem niciodată, ca să nu-i deranjăm pe ceilalți colegi. În ore suntem atenți la explicații, nu vorbim între noi și nu vorbim neîntrebați. Pe doamna învățătoare o ascultăm și o respectăm. În pauză ne jucăm și noi ca ceilalți copii, dar avem grijă să nu alergăm pe holuri sau printre bănci și să nu ne lovim. Nu ne-am certat niciodată și nu ne-am pârât. Dacă un coleg are vreo problemă, noi toți îi sărim în ajutor.

Vrem ca la școală să ne simțim bine și de aceea ne comportăm cât se poate de frumos.

- Cum au înțeles copiii că trebuie să se poarte la școală?
- Ce comportament evită ei?

- Ce formule de adresare folosesc copiii? Învăță să le folosești și tu când e cazul.

AFLĂM

Pentru ca activitatea la școală să se desfășoare în bune condiții, să nu se producă accidente și să fie o atmosferă cât mai plăcută, copiii ar trebui să aibă un comportament corespunzător.

- Să salute colegii când intră în clasă.
- Să salute profesorul, ridicându-se în picioare.
- Să nu vorbească neîntrebați, mai ales în timpul orelor.
- Să înapoieze obiectele împrumutate și să mulțumească pentru amabilitate.
- Să păstreze liniștea în timpul orelor, să nu se agite în bănci.
- Să nu jignească pe nimeni, să fie amabili.
- Să nu distrugă mobilierul și mediul înconjurător.
- Să păstreze curățenia în clasă, în școală, în curtea școlii.
- Să nu fie violenți, iar în recreații, să se poarte decent.
- Să fie politicoși și cu colegii, și cu profesorii.

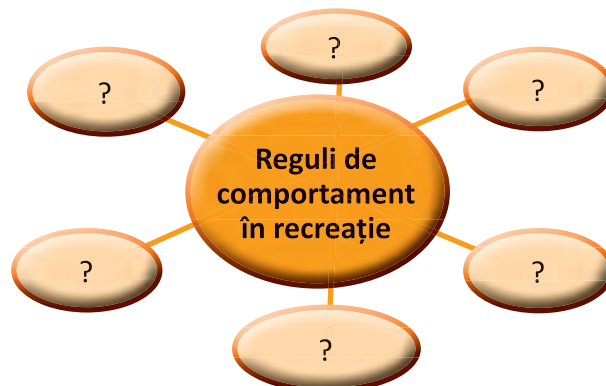

Exersăm

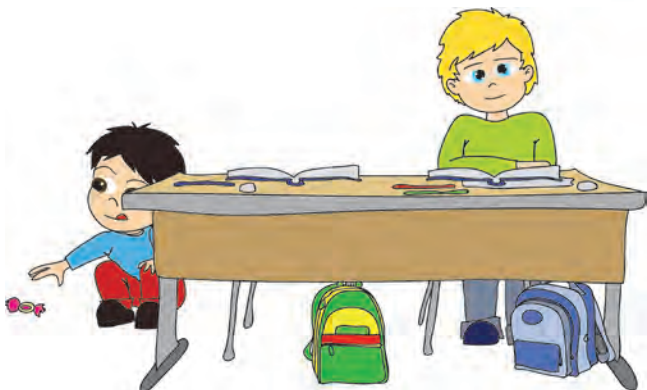
1. Privește imaginea. Care dintre cei doi copii gândește corect? Ce ar trebui să facă cu acest penar?

2. Completează desenul pe caiet, cu reguli de comportament pe care le respecti în recreație.

3. Privește imaginile. Care dintre cei doi elevi procedează corect?

STUDIU DE CAZ

Copiii stau la rând să intre în clasă. Un elev este lovit ușor din greșală de altul din spatele lui. Cel lovit se întoarce și întreabă, cu o față încruntată, cine l-a lovit. Cel care îl lovisese se sperie și nu spune nimic. Atunci băiatul care întrebase, pentru că nu primește niciun răspuns, începe să îi lovească pe cei din spatele lui.

- Ce părere ai?
- Cine a greșit?
- Care sunt greșelile făcute de cei doi copii?
- Tu ce-ai fi făcut dacă erai în locul fiecăruia?

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Alcătuiți un „regulament de ordine interioară” al clasei în care să notați drepturile și îndatoririle voastre.

MICUL CETĂȚEAN

În timpul orelor mă comport astfel: ...

Ce comportament are celălalt?

- Tu ce faci în timpul orei?

4. Alege trei dintre regulile enumerate în lecție și explică de ce este necesar să fie respectate, folosind modelul dat.

Copiii trebuie să păstreze liniștea în timpul orelor și să nu se agite în bănci, pentru a nu îi deranja pe colegii care vor să fie atenți la lecție.

ȘTIAȚI CĂ...

...Ion Creangă, în „Amintiri din copilărie”, prezintă aspecte din viața lui de școlar? Printre altele, arată cum erau pedepsiți copiii care nu aveau un comportament corespunzător. Citește cartea și vei afla cum învățau copiii în trecut.

PORTOFOLIU

- Alcătuiți un album cu fotografii realizate în școala voastră cu titlul „Cum ne comportăm în școală”.

VOCABULAR

amabilitate = politețe, bunăvoință
decent = cuviincios

UNITATEA IV ★ 8. Comportamentul în grupul de prieteni

Observă

- Crezi că cele două fete sunt prietene? De ce?
- Pe ce se bazează prietenia lor?

- Crezi că cei doi copii sunt prieteni?
- Pe ce se bazează prietenia lor?

- Cum se comportă cei trei copii cu cel aflat în dificultate?
- Ce relație crezi că există între ei?

- Cum se comportă prietenii copilului premiat?

- Ce a pățit Cristina?
- Ce sfat i-au dat prietenii ei?

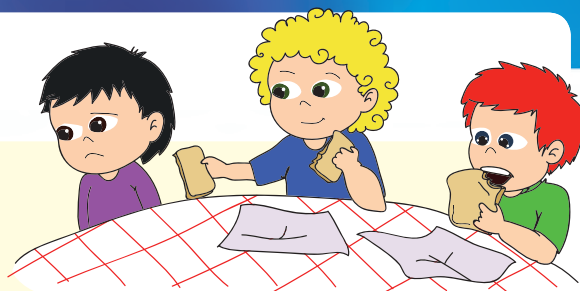

Citește!

Trei prieteni

după V. Oseeva

În ziua aceea, Vitea făcuse ce făcuse și-și pierduse pachetul cu mâncare. În recreația mare, toți copiii mâncau, numai Vitea stătea mai la o parte și se uita.

– De ce nu mănânci? îl întrebă Kolea.

– Mi-am pierdut pachetul cu mâncare.

– Foarte rău! făcu Kolea, mușcând dintr-o felie mare de pâine albă. Până la masă mai e mult!

– Dar unde l-ai pierdut, îl întrebă Mișa.

– Nu știu, șopti Vitea și-i întoarse spatele.

– Vezi, dacă-ți pui pachetul în buzunar, în loc să-l pui în servietă? îl dojeni Mișa.

Numai Volodea nu-l întrebă nimic. În schimb, se apropie de el, rupse în două felia lui de pâine cu unt și-i întinse una din bucăți prietenului său.

– Hai, Vitea, mănâncă și tu!

- Toți copiii din această povestire se pot numi prieteni?
- Care este adevăratul prieten a lui Vitea?
- De ce numai Volodea se poate numi prieten al lui Vitea?
- Ce ați fi făcut voi în această situație?

- Ce mai poți oferi?

AFLĂM

A fi *prieten* cu una sau mai multe persoane înseamnă a fi legat de acestea printr-un sentiment de simpatie, de stimă, de respect și atașament.

Comportamentul între prieteni trebuie să se bazeze pe sinceritate, încredere, ajutor reciproc la nevoie, bună-credință și altruism.

Relația de prietenie se manifestă prin:

- dorința de bine pentru celelalte persoane;
 - înțelegere reciprocă;
 - compasiune pentru cei care întâmpină dificultăți;
 - posibilitatea oamenilor de a se adresa unul altuia pentru sprijin, ajutor în situații de cumpănă;
 - plăcerea de a sta în prezența celorlalte persoane (prietene);
 - posibilitatea de a împărtăși cu ceilalți bucuriile și necazurile fără a-ți fi teamă că vei fi respins.
- Adevărații prieteni se ajută și se sprijină reciproc în orice situație.

Exersăm

1. Care dintre cei doi copii este adevăratul prieten al lui Mihnea?

2. Explică proverbele. Spune și tu alte proverbe despre prietenie.

Prietenul la nevoie se cunoaște.

Prietenii nu se cumpără cu bani.

Prietenul adevărat este acela care te sfătuiește de bine, și nu acela care îți laudă toate nebuniile.

3. Cum te comporti cu un prieten aflat în următoarele situații?

MICUL CETĂȚEAN

În relațiile cu prietenii am grijă să ...

STUDIU DE CAZ

Unul dintre prietenii tăi a venit afară cu o sumă de bani mare. A început să cheltuiască din ei, cumpărând tuturor prietenilor ce doreau. Întrebat de unde are acești bani, el a răspuns că i-a luat din casă fără să știe părinții, pentru că era ziua lui de naștere și voia să le facă prietenilor o surpriză plăcută.

Cum procedezi în acest caz?

- Îți alegi un obiect din magazin ca să nu-l superi pe prietenul tău.
- Te duci repede la părinții lui și le spui.
- Îl sfătuiești să nu cheltuiască banii și să-i ducă înapoi acasă.
- Ce altceva poți face pentru prietenul tău în acest caz?

ACTIVITATE ÎN GRUP

- Enumerați câteva greșeli pe care ați putea să le faceți și care ar duce la excluderea din grupul de prietenii.

Ion Creangă
(1837-1889)

Mihai Eminescu
(1850-1889)

ȘTIAȚI CĂ...

...Mihai Eminescu și Ion Creangă au fost buni prieteni? Având aceleași pasiuni, ei se întâlneau des și schimbau impresii, se ajutau când era nevoie.

PORTOFOLIUL

- Scrie câteva reguli de comportament în grupul tău de prietenii.

VOCABULAR

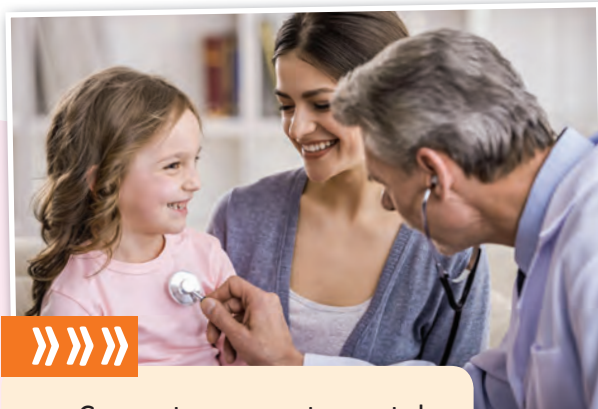
compasiune = sentiment de milă, înțelegere față de necazurile altora

UNITATEA IV ★ 9. Comportamentul în locuri publice

Observă

- Cum te comporți într-un muzeu?

- Care este comportamentul tău la medic?

- Ce reguli trebuie să respecti într-un mijloc de transport?

- Ce reguli respecti pe stradă?

- Cum te comporți într-un magazin?

- Cum te comporți într-o sală de spectacol?

- Citește textul și identifică norme de comportament pe stradă.

Strada

după Edmondo de Amicis

Mă gândesc adeseori, dragul meu copil, dacă și pe stradă te porți cu aceeași grijă de care dai dovadă acasă sau la școală.

Cedezi tu oare cu respect locul, dând voie să treacă înaintea ta un bătrân, un infirm, un om cu o povară, o femeie cu un copil în brațe?

Dacă vezi o persoană că a lunecat pe trotuar, sari să-i dai o mână de ajutor? Dacă un copil mai mic decât tine e singur și plânge, te interesezi de necazul lui? Încerci să-l ajuți? Ridici tu oare de jos bastonul unui bătrân?

Încerci să împaci doi copii mai mici decât tine? Te îndepărtezi tu oare cu grabă de acei oameni mari care sunt violenți pe stradă? Purtarea lor este o insultă la adresa omeniei. Ea ar înăspri inima ta bună.

Privești tu oare cu înțelegere copiii orbi și muți? Te gândești la suferința lor? Te porți prietenos cu ei?

Știi oare ce să faci cu hârtia de la biscuiți? Îți imaginezi cum ar arăta o stradă în care toată lumea ar arunca gunoaiele la voia întâmplării?

Știi tu oare cum să treci strada fără să te expui pericolelor? Și, dacă știi, respecti întotdeauna regulile străzii?

Ține minte, dragul meu, educația unui popor se judecă cel mai repede după atenția pe care acesta o acordă străzii.

Strada este un spațiu al respectului!

- De ce sunt coșuri de gunoi pe stradă?
- Când le folosești?
- Ce faci dacă când de gunoi în care vrei să arunci un ambalaj este prea plin?

- Ce reguli trebuie să respectăm la locurile de joacă pentru ca să nu ne accidentăm?
- Cum ne comportăm cu ceilalți copii care se joacă pentru a nu-i deranja?

AFLĂM

Pentru ca viața noastră să se desfășoare în bune condiții, să fim în siguranță în locurile publice și să creăm o atmosferă plăcută, oamenii trebuie să cunoască și să respecte anumite reguli de conduită.

Astfel, pe *stradă*, dacă nu există trotuar, trebuie să mergem pe partea opusă sensului de mers al autovehiculelor, ca să le vedem și să ne ferim de ele.

Pe trotuar sau pe holurile clădirilor mergem pe partea dreaptă. Dacă sunt mai mulți prieteni, nu se vor ține de mână cu toții. Este bine să se grupeze câte doi. Pe stradă mergem liniștiți, nu facem gălăgie și păstrăm curățenia.

Dacă întâlnim o persoană cu handicap, îi oferim ajutorul numai după ce o întrebăm dacă are nevoie de acesta.

Salutăm persoanele cunoscute și mulțumim tuturor celor care ne ajută.

În *mijloacele de transport* urcăm întotdeauna pe ușile din spate sau pe la mijloc și coborâm pe cele din față. Dacă suntem în grup, nu vorbim tare. Cedăm locul pe scaune celor mai în vârstă ori persoanelor cu probleme de sănătate.

La *spectacole* nu trebuie să întârziem. Stăm liniștiți pe scaune, nu facem gălăgie, păstrăm curățenia, închidem telefoanele.

În *magazine* nu deranjăm obiectele de pe rafturi, păstrăm liniștea, ne adresăm civilizată vânzătorilor, respectăm rândul la casă.

Să nu uităm! În toate locurile publice nu vorbim tare, respectăm persoanele din jur, păstrăm curățenia și respectăm toate regulile de bună purtare ce se impun acolo.

1. Explică cum trebuie să ne comportăm în următoarele locuri unde, alături de noi, se află și alte persoane.

2. Desenează, pe caiet, tabelul și completează rubricile cu reguli de comportament conform etichetelor.

pe stradă	în magazin	în mijloacele de transport în comun	în instituțiile publice
...

3. Comentează cu colegii atitudinea copiilor. Stabiliți împreună reguli de comportare la piscină, la patinoar, la săniuș, la schi.

ACTIVITATE ÎN GRUP

- Realizați un desen din care să reiasă un bun comportament al copiilor într-o excursie sau într-o activitate desfășurată de voi în afara școlii, în perioada „Școala Altfel”.

MICUL CETĂȚEAN

În locurile publice
mă comport civilizată pentru că ...

JOC DE ROL

- Ești în parc, la locul amenajat pentru joacă. Tu ești cel mai mare dintre copii. Ce reguli i-ai învăța pe cei mici să respecte pentru a nu avea loc conflicte sau accidente?

STUDIU DE CAZ

Ești la bibliotecă. Este liniște. Fiecare persoană stă pe scaun și citește. Vine un grup de copii, se așază la o masă și încep să facă gălăgie.

Cum vei proceda?

- Vei citi mai departe, încercând să te concentrezi la ceea ce citești.
- Strigi la acei copii să facă liniște.
- Mergi la bibliotecară și o rogi să intervină.
- Dai telefon la poliție și reclami cazul.
- Te ridici și te duci lângă acel grup și îi rogi pe copii, vorbind încet, să facă liniște.

Argumentează alegerea făcută.

PORTOFOLIU

- Realizează o compunere cu titlul: „Cu colegii la muzeu”, în care să prezinți comportamentul pe care trebuie să-l avari.

VOCABULAR

conduită = fel de a se purta, comportare, manieră

UNITATEA IV ★ 10. Comportamente pro sociale

- Cu ce scop cooperează copiii din imagine?

- Ce fapte ai putea trece cu vederea colegilor tăi?

- Ce atitudine are copilul mai mare față de cel mic?

- În ce constă sprijinul acordat de copii persoanei din cărucior?

- Cum caracterizezi gestul fetiței de pe mal?

- Cum îi ajută oamenii pe alții care sunt în situații deosebite? În locul lor, tu ai vrea o răsplată? De ce?

Citește!

Povestea ursului cafeniu

adaptare după V. Colin

Un urs cafeniu a ajuns dintr-o întâmplare la Polul Nord. Urșii albi râdeau de el că este murdar. Un pinguin l-a sfătuit să se spele. Când termină de săpunit, toată blana lui era albă de la clăbucii de săpun.

Pinguinul îl duce atunci pe Martin în mijlocul urșilor albi.

– Vai, ce urs frumos! strigă un urs alb.

– Ce blană albă are! se minună alt urs.

Bietul Martin nu mai înțelegea nimic. Îi mulțumi pinguinului și începu să se joace cu ceilalți urși albi, uitând de toate necazurile.

Deodată, un munte de gheață se apropie de locul unde erau urșii. Speriați, toți o luară la fugă, grăbindu-se să se ferească din calea blocului uriaș de gheață.

Însă un pui de urs nu reuși să fugă la timp. Atunci, Martin, plin de curaj, se repezi să îl salveze pe micul ursuleț. Cu puiul în brațe și ferindu-se de bucățile de gheață, mari cât o casă, Martin sări în apă. Astfel, și el, și puiul au scăpat teferi.

Mama ursulețului veni să-i mulțumească lui Martin, dar când ajunse lângă el, încrememi. La fel încremeniră și ceilalți urși albi.

Clăbucii de săpun din blana lui Martin se topiseră în apă și ursul nostru deveni din nou cafeniu...

– Alb sau cafeniu, ești un urs bun și viteaz, spuse mama ursulețului. Îți mulțumesc!

– Nu blană îl face pe urs, fură de acord și ceilalți urși albi.

Toți urșii s-au adunat în jurul lui Martin și fiecare i-a strâns laba.

- Cum apreciezi comportamentul urșilor polari? Dar al pinguinului?
- Când a fost acceptat ursul cafeniu de ceilalți urși?
- Cum s-a dovedit a fi ursul cafeniu?
- La ce concluzie au ajuns urșii albi?

AFLĂM

Omul nu trăiește singur, izolat. El comunică și intră în relații cu cei din jurul său, manifestând anumite comportamente.

Comportamentele prosoziale reprezintă comportamentele care au un rol pozitiv asupra celorlalți indivizi. Acestea arată că unei persoane îi pasă de bunăstarea și drepturile celorlalți, că manifestă grijă pentru cei din jur, venind în ajutorul acestora.

Cooperarea este un comportament prosocial prin care oamenii își unesc forțele și priceperea pentru a rezolva împreună o sarcină.

A sprijini pe cineva înseamnă a ajuta necondiționat acea persoană.

Toleranța înseamnă a îngădui, a trece cu vederea unele fapte dacă acestea nu sunt grave.

Voluntariatul este comportamentul prosocial manifestat din proprie inițiativă în folosul altor persoane fără a primi vreo recompensă materială.

Astfel de comportamente sunt apreciate de cei din jurul nostru pentru că duc la o conviețuire armonioasă.

Exersăm

1. Privește imaginile și spune care dintre ele reprezintă un comportament prosocial. Argumentează alegerea ta.

2. În cadrul săptămânii „Școala Altfel“, elevii unei școli care militează pentru un mediu mai curat au participat la curățarea parcului.

- Identifică comportamentul prosocial al elevilor.
- Tu ai participat vreodată la o astfel de activitate?
- Motivează răspunsul.

STUDIU DE CAZ

Eram la pescuit cu tatăl meu și deodată auzim strigăte deperate de ajutor.

Tata nu a stat pe gânduri și a sărit imediat în apă, fiind un bun înotător.

A reușit, în scurt timp, să aducă la mal un copil care venise la scăldat.

Părinții acestuia i-au adus mulțumiri tatălui meu și de atunci familiile noastre au rămas prietene.

a) Ce fel de comportament a avut tatăl copilului?

b) Cum ai proceda dacă:

- ai vrea să faci baie, dar nu știi să înoți?
- fiind pe mal, observi pe cineva în larg care strigă după ajutor?

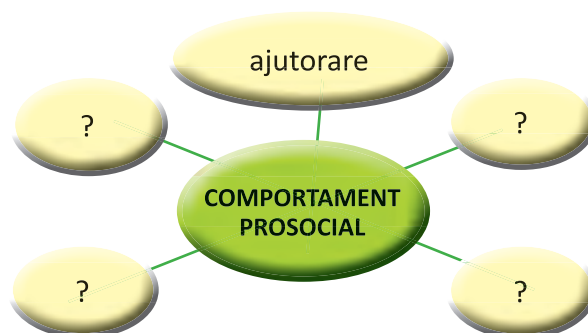
4. Numește activitățile prosoziale identificate în fiecare ilustrație și spune cu care dintre ele te-ai întâlnit în viață.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Realizați un desen care să exprime un comportament prosocial.

3. Desenează pe caiet schema și completează cu termeni care definesc comportamentul prosocial.

5. Ce ai face pentru un copil din clasa ta care ar avea o situație mai slabă la învățătură?

JOC DE ROL

- Gospodăriile din localitatea vecină au fost inundate. Cum ai convinge oamenii din localitatea ta să-i ajute pe cei care au suferit din pricina inundațiilor? Ce acțiuni ați desfășura cu toții în sprijinul lor?

PORTOFOLIU

- Realizează o scrisoare către un prieten în care să prezinți o activitate de voluntariat la care ai participat sau la care dorești să participi.

VOCABULAR

empatie = capacitatea de a înțelege trăirile altora și de a te identifica emoțional cu acestea

UNITATEA IV ★ 11. Comportamente antisociale

- De ce crezi că râd cei din spatele acestui băiat?
- De ce nu este bine să insulti persoanele din jurul tău?

De ce ai mințit copiii că eu am luat un obiect care nu îmi aparține?

Așa am vrut!

- De ce crezi că al doilea copil a mințit în legătură cu primul?
- De ce nu trebuie să aducem calomnie (afirmații mincinoase) celor din jur?

- Ce crezi că fac cei doi copii?
- De ce nu este bine să ne certăm între noi?
- Cum se poate stinge un conflict între doi copii?

- Este bine cum procedează copiii?
- Ce urmări poate avea acest act de agresivitate?
- Cum evităm asemenea conflicte?

Citește!

Invidie

după Edmondo de Amicis

Și compunerea despre patrie, tot Derossi a făcut-o cel mai bine dintre toți. Și Votini, care era sigur că va căpăta el medalia!

Mie mi-ar fi drag Votini, deși este cam vanitos și dă prea multă atenție îmbrăcămintei lui. De-abia acum, de când sunt coleg de bancă cu el, mi-am dat seama cât e de invidios pe Derossi, încât îmi inspiră un adevărat dispreț. Eu știu că ar vrea să se ia la întrecere cu el, la învățătură, dar nu reușește, căci celălalt este de zece ori mai tare la toate materiile. Așa că Votini își mușcă degetele.

Și Carlo Nobis îl invidiază, dar este atât de mândru ca să nu arate. Votini, în schimb, se trădează, se plânge acasă de notele căpătate, dând vina pe faptul că este nedreptățit de învățător. Ori de câte ori Derossi răspunde la întrebări repede și bine, adică întotdeauna, el se întunecă, lasă capul jos, se preface că nu aude sau se străduie să râdă.

- Ce părere ai despre comportamentul fiecărui personaj?
- La ce conflicte ar putea duce comportamentul lui Votini?

Observăm

- Ce părere ai despre situațiile ilustrate?
- Ce ai face dacă ai fi în locul copilului din fiecare imagine?

AFLĂM

Comportamentul antisocial este comportamentul unui individ care are efecte negative asupra altor persoane și care strică echilibrul, armonia și bunele relații cu cei din jur. Acestea sunt relații conflictuale reprezentate prin: insultă, calomnie, agresivitate ș.a.

Insulta reprezintă un atac prin vorbe împotriva unei persoane cu intenția de a o înjosi, umili, jigni.

Calomnia este o afirmație mincinoasă, neadevărată despre o persoană cu scopul de a atrage disprețul sau lipsa de încredere a celor din jur.

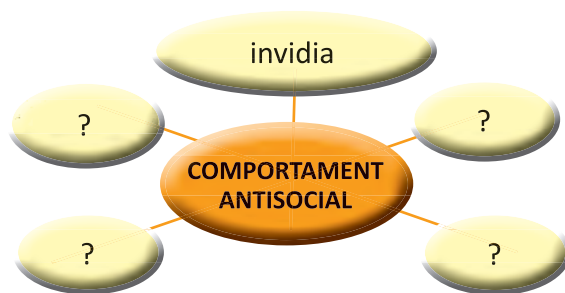
Agresivitatea poate fi verbală sau fizică. Este o formă negativă de comportament care aduce daune și care este desfășurată cu intenția de a face rău unei persoane.

Invidia este o atitudine negativă prin care o persoană privește cu răutate bunăstarea, reușita, calitățile altele și râvnește sau dorește ceva ce nu-i aparține.

În societate nu sunt încurajate comportamentele antisociale și se încearcă schimbarea lor prin educație. Unele fapte antisociale grave sunt pedepsite prin lege.

1. Desenează pe caiet schema și completează cu termeni care definesc comportamentul antisocial.

2. Care dintre imagini reprezintă acte antisociale? Cum pot fi ele îndreptate?

STUDIUL DE CAZ

O fetiță este pedepsită de părinții ei să stea la colț pentru că a spart o vază.

Un vecin vine în vizită și râde de ea.

- Ce părere ai despre:
 - fetiță?
 - părinți?
 - vecin?

3. La coborârea dintr-un autobuz, crezând că face o glumă, un coleg îl împinge pe altul pe scări. Cu puțin noroc, acesta doar se dezechilibrează. Ceilalți se distrează.

Analizează comportamentul colegului glumeț, scriind pe caiet:

greșeli	sfaturi
...	...

- Ce urmări ar fi putut avea gestul lui?

4. În pauză izbucnește un conflict între doi colegi. Spune care va fi atitudinea ta.

Nu te
interesează.

Te implici
să-i potolești.

Anunți
profesorul.

- Motivează alegerea făcută.

5. Realizează oral corespondențele între coloane.

invidie	Ai spus tuturor că eu te-am lovit, deși știai că nu e așa. Acum toată lumea crede că sunt bătăuș.
calomnie	I-a adresat colegului cuvinte jignitoare ca să-l umilească în fața clasei.
agresivitate	Imediat ce colegii s-au apropiat de el, a început să-i lovească.
insultă	Îl evită din cauză că este cel mai simpatizat din clasă.

6. Descoperă proverbul și scrie-l pe caiet.

FURTUNĂ.

VÂNT

SEAMĂNĂ

CINE

CULEGE

- Comentează-l împreună cu colegii.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Identificați situații în care pot apărea conflicte între colegi, apoi găsiți soluții pentru a le evita.

PORTOFOLIU

- Alcătuieste o listă de personaje din literatură sau din desene animate care au un comportament antisocial sau ilustrează, printr-un desen, un exemplu de comportament antisocial.

VOCABULAR

vanitos = orgolios, îngâmfat, înfumurat

UNITATEA IV ★ 12. Schimbarea comportamentelor

- Ce comportament are fiecare fetiță?

- Din ce cauză și-a schimbat comportamentul cea de-a doua fetiță?

- De ce și-a schimbat băiețelul comportamentul?

- Cum apreciezi comportamentul copiilor?

- De ce și-au schimbat copiii comportamentul?
- Cum au fost răsplățiți?

Citește!

Cuiele

după Pop Simion

Un tată avea un fiu care făcea, zi de zi, multe răutăți. Mâhnit de purtarea fiului său, omul a hotărât să bată un cui în ușa pentru fiecare faptă nepotrivită a acestuia.

În scurt timp, ușa era plină de cuie, aproape că nu mai existau locuri libere...

Mirat, fiul a întrebat:

– Tată, ce este cu atâtea cuie în ușa?

Iar tatăl i-a răspuns:

– Ușa asta reflectă purtarea ta. Fiecare cui reprezintă o faptă rea pe care ai făcut-o cândva.

Băiatul a căzut pe gânduri și din clipa aceea a hotărât să își schimbe comportamentul.

Pe măsură ce treceau zilele, numărul cuielor bătute era din ce în ce mai mic, iar faptele bune au început să devină mai numeroase decât cele rele.

Tatăl a început să scoată câte un cui din ușa pentru fiecare gest frumos pe care îl făcea fiul său.

Într-o zi, a fost scos și ultimul cui.

Băiatul a alergat bucuros la tatăl lui și i-a zis:

– Ai văzut, tată, nu mai este niciun cui în ușa!

La care tatăl a răspuns:

– Da, dar au rămas găurile.

- Ce exprimau cuiele?
- Ce a hotărât fiul?
- De ce crezi că a hotărât să-și schimbe comportamentul?

- Când și cum ai greșit ultima dată față de familia ta?
- Cum ți-ai îndreptat greșeala?

AFLĂM

Oamenii nu au comportamentele sociale dobândite din naștere. Acestea se învață încă din primii ani de viață, prin imitarea celor din jur (părinți, frați, educatori, prieteni) și prin educație.

Pe parcursul vieții, comportamentul se poate schimba. Cei care greșesc, înțelegând că nu au procedat bine, pot adopta un altfel de comportament. Reacția celor din jur îi poate ajuta să-și schimbe comportamentul. Recompensa îl poate determina pe un copil să-și îndrepte unele greșeli. De asemenea, unele sancțiuni primite de la adulți pot face ca anumite comportamente negative să nu se mai repete.

Schimbarea comportamentului nu se face doar prin simple promisiuni, ci prin fapte.

Exersăm

1. Observă imaginile.

- Ce părere ai despre comportamentul fetiței?
- Cum crezi că o poate convinge mama să-și schimbe comportamentul?

- Comentează comportamentul fetiței.
- Cum ai putea să o ajuți să-și schimbe comportamentul dacă ar fi colega ta?

2. Privește imaginea.

- Ce vrea copilul să facă?
- Enumeră motive pentru care acest copil se pregătește de bătaie.
- Spune cum îl poți convinge să-și schimbe comportamentul.

3. Descoperă proverbul și comentează-l cu colegii.

PĂRUL,

ÎȘI

SCHIMBĂ

LUPUL

STUDIU DE CAZ

Într-o dimineață, doamna învățătoare ne-a anunțat că vom avea un coleg nou. Am observat că era un copil cu handicap și cu greu a putut să se prezinte.

În pauză, unii colegi au început să râdă de el și să-l jignească.

Doamna învățătoare a aflat și a discutat cu fiecare.

După această discuție, i-am văzut îndreptându-se îmbujorați spre noul coleg și cerându-i scuze.

- Ce crezi că le-a spus doamna învățătoare?
- De ce crezi că erau îmbujorați?
- Crezi că au mai repetat purtarea?

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Găsiți argumente pro și contra pentru afirmația de mai jos.

„Fac numai ce îmi place.“

PRO

CONTRA

ACTIVITATE ÎN GRUP

- Fiecare scrie pe o fișă ce crede că ar trebui să schimbe colegul la comportamentul său.
- Se schimbă fișele și se exprimă acordul sau dezacordul.

JOC DE ROL

- Interpretați pe roluri lectura *Cuiele*, de Pop Simion.

NĂRAVUL

BA.

DAR

4. Gigel deranjează deseori orele și doamna învățătoare este nevoită să-i facă observație. El spune întotdeauna: „Mă scuzați, nu mai fac!“

- Ce părere ai despre comportamentul lui Gigel?
- Ai în clasă astfel de colegi?
- Ce îi sfătuiești?

5. Scrie un text în care să descrii cum ai reușit o schimbare proprie de comportament.

6. Transcrie enunțurile și bifează comportamentele care crezi că ar trebui schimbate.

- Îmi place să mănânc multe dulciuri.
- Urmăresc cu atenție lecția.
- Îi răspund urât bunicii.
- Îmi pregătesc zilnic temele.

7. Gina are ca sarcină să-i cumpere zilnic bunicii pâine. Atunci când uită, bunica îi spune:
– Am încredere în tine că mâine nu vei mai uita.

- Crezi că Gina a mai uitat să îi cumpere bunicii pâine?
- Argumentează pentru DA sau NU.

PORTOFOLIU

- Analizează-ți comportamentele pe care le consideri greșite și scrie pe o fișă cum ai putea să le îndrepecți.

VOCABULAR

recompensă = răsplată, mulțumire

1. Transcrie și completează cu termenii potriviți.

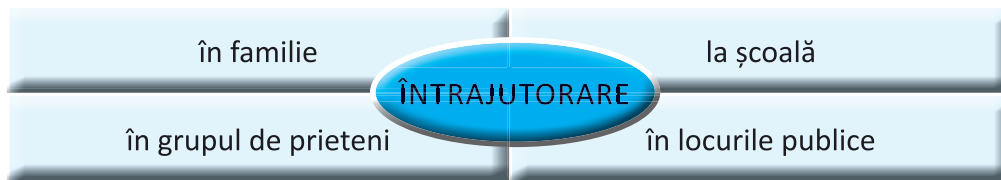
- Comportamentul pozitiv se numește comportament ...
Exemplifică.
- Comportamentul negativ se numește comportament ...
Exemplifică.

2. În care dintre următoarele imagini este prezentat un comportament prosocial? Ce părere ai despre comportamentul ilustrat în cealaltă imagine?

- Ce sfaturi le dai?

3. Desenează cadranul și completează-l cu câte un exemplu conform etichetelor.

4. Realizează un text cu titlul „De ziua colegului meu“ în care să povestești cum trebuie să te porți. Poate fi însoțit și de un desen.

5. Spune care este persoana (personajul) al cărui comportament îl apreciezi și de ce.

STUDIU DE CAZ

Andrei este fratele meu mai mare și, cum are puțin timp liber, mă întrebă dacă am nevoie de ajutor la teme. Cum de obicei nu am, atunci o întrebă pe bunica dacă poate să o ajute cu ceva.

Numai când se asigură că nimeni nu are nevoie de ajutor se joacă pe calculator.

- Cum apreciezi comportamentul lui Andrei?
- Identifică tipul de comportament.
- Poate fi un exemplu pentru tine?

JOC DE ROL

Caracterizează-ți comportamentul în școală. Colegii își vor exprima acordul sau dezacordul.

ACTIVITATE ÎN ECHEPE

- Realizați două postere ilustrând comportamente prosociale și antisociale pe care le-ați întâlnit.

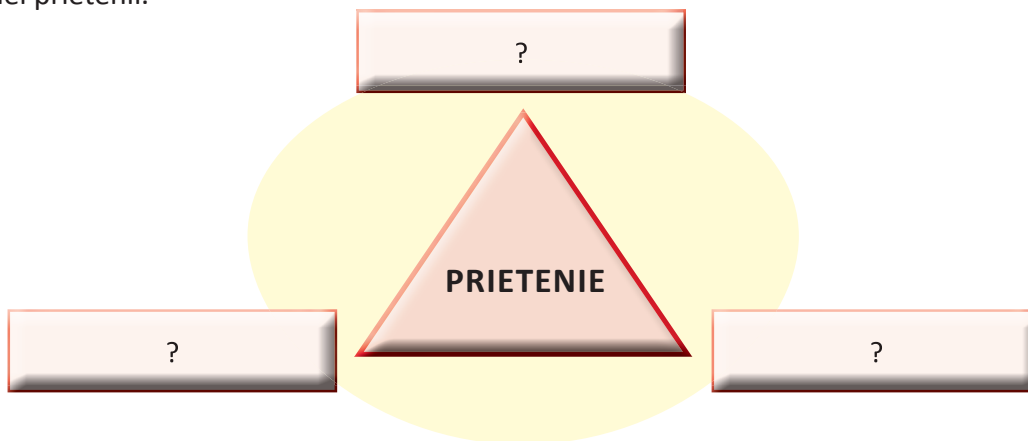
EVALUARE

1. Transcrie enunțurile și completează spațiile libere cu termenii potriviți.
 - Formarea comportamentului începe în
 - Comportamentul pozitiv se numește comportament
 - Agresivitatea este un comportament
2. Identifică în imagini tipul de comportament (prosocial sau antisocial) și locul unde este surprins.

3. Desenează pe caiet schema și scrie trei cuvinte ce definesc tipuri de relații care stau la baza unei prietenii.

4. Alcătuieste câte un enunț cu fiecare cuvânt.
5. Imaginează-ți că unul dintre prietenii tăi are un comportament agresiv din cauză că un elev l-a acuzat pe nedrept. Încercând să previi un conflict, îi atragi atenția și încerci să-l convingi să-și schimbe comportamentul.
Scrie trei argumente care l-ar putea convinge.

TABEL DE AUTOEVALUARE

Foarte bine	Bine	Suficient
15-13 răspunsuri corecte	12-10 răspunsuri corecte	9-7 răspunsuri corecte

Recapitulare finală pe baza portofoliului

Obiective de respectat:

- să identifici și să descrii locuri de apartenență locală, națională, europeană în care te integrezi
- să aplici norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni
- să identifici drepturile universale ale copilului
- să recunoști unele comportamente moral-civice din viața cotidiană.

Împărțiți clasa în grupe de câte 4-6 elevi. Selectați din portofoliul pe care l-ați realizat de-a lungul anului școlar materiale de care te poți folosi în rezolvarea temelor de pe fișele de lucru.

Fișa 1

A. Completați casetele conform cerințelor.

B. Descrieți și desenați însemnele României și ale U.E.

Fișa 2

A. Completați pe fișa de lucru tabelul de mai jos.

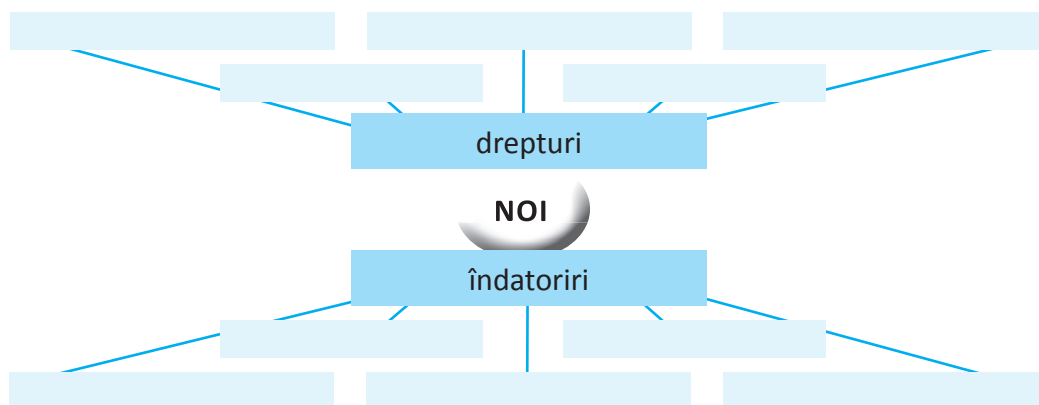
Valori morale	Exemple
bine/rău	...
altruist/egoist	...
cinste/necinste	...
respect/lipsă de respect	...
responsabilitate/lipsă de responsabilitate	...
solidaritate/lipsă de solidaritate	...

B. Enumerați drepturile care vă sunt respectate.

Fișa 3

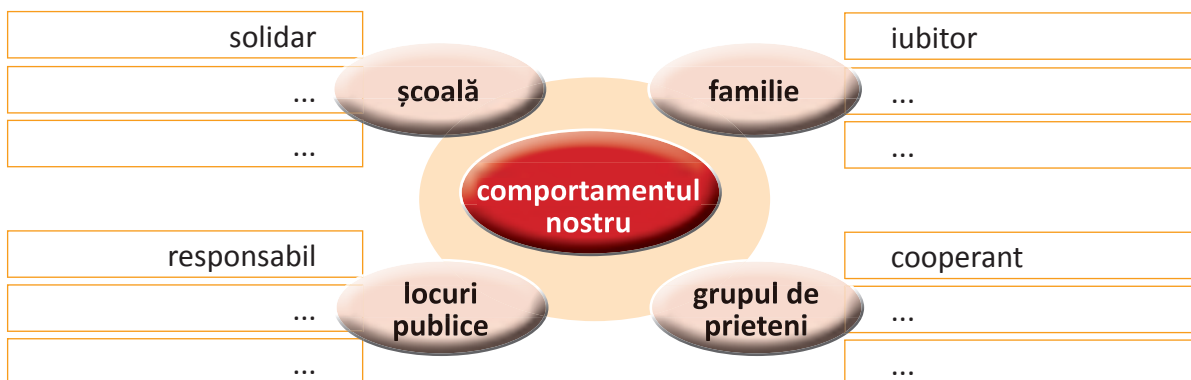
A. Completați pe fișa de lucru schema de mai jos.

B. Relatați pe scurt o situație cunoscută în care unui copil i-a fost apărut un drept care i se încălcase.

Fișa 4

A. Completați pe fișa de lucru schema de mai jos.

B. Relatați pe scurt o întâmplare în care un comportament antisocial a fost schimbat într-unul prosocial.

»»» După ce terminați lucrul, un reprezentant din fiecare echipă va citi fișele de lucru. Se vor discuta cu întreaga clasă și se vor face completări și aprecieri.

Finalizați ora cu interpretarea Imnului României.

UNITATEA III

Norme morale și drepturile universale ale copilului	5
1. Norme morale	6-9
2. Rolul normelor morale	10-13
3. Drepturile copilului.....	14-17
4. Încălcarea drepturilor copilului	18-21
5. Apărarea drepturilor copilului	22-25
Recapitulare	26-27
Evaluare	28
Proiect	29-30

UNITATEA IV

Comportamente moral-civice	31
6. Comportamentul în familie	32-35
7. Comportamentul în școală.....	36-39
8. Comportamentul în grupul de prieteni	40-43
9. Comportamentul în locuri publice	44-47
10. Comportamente prosociale.....	48-51
11. Comportamente antisociale	52-55
12. Schimbarea comportamentelor	56-59
Recapitulare.....	60
Evaluare	61
Recapitulare finală	62-63